

Godzina Polski

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

PRENUMERATA:

Miesięcznie Mk. 8.00. Kwartał Mk. 24.00.
Za odosłanie do domu 40 fen. miesięcznie.
Prenumerata przez pocztę miesięcznie Mk. 8.20. Kwartał 24.20.

Cena numeru pojedynczego 15 fen.

Kodakcja i Administracja w Łodzi,
Piotrkowska 86.

Kodakcja i Administracja w Warszawie, Warecka 7.
Kantory w Warszawie, Kredytowa 18.

OGŁOSZENIA W KRÓLESTWIE POLSKIM:

Zwyczajne: 50 fen. za wiersz petitowy jednoszpaltowy (na stronie sześć szpalt).
Drobne: 7 fen. za wyraz, najmniej 75 fen.
Nadsyłane (po tekście): Mk. 1.25 za wiersz petitowy (str. 4 szp.).
Nekrologi: 1 Mk. za wiersz petitowy (str. 4 szp.).
W dziale handlowym: Mk. 1.35 za wiersz petit. (str. 4 szp.).

F.L.CE. Częstochowa: ul. Panny Marji 26; Tomaszów: F. Gomuliński; Płock: Admin. „Kurjera Płock.”; Pabjanice: ul. Zamkowa 11; oraz w Sosnowcu, Kaliszu, Łowiczu, Łomży i Będzinie. KANTORY: w Kiełcach, w Koluszkach, w Mławie, w Małkini, w Pułtusku, w Siedlcach, w Sieradzu i t. d.

Rus i Ukraina a polacy.

—

Ostatni przewrót w Rosji, po zagarnięciu władzy przez bolszewików, doprowadził do separatyzmów różnych narodowości, stanowiących części składowe potężnego niegdyś państwa.

Takim nowym tworem państwowym, uznanym przez mocarstwa centralne, jest ukraińska republika ludowa, w której skład, między innymi, wchodzi: Podole, Wołyń i Ukraina.

Nie przesadzamy jej przyszłych losów, ostatecznego ukształtowania się politycznego, pragniemy tylko treściwie wskazać na udział polaków w życiu wewnętrznym, kulturalnym i społecznym tego kraju przed ogłoszeniem niepodległości, której byliśmy świadkami.

Rus, czyli niemal całe dzisiejsze państwo ukraińskie zagarnęła Rosja w r. 1795 i od tej pory datuje się wyjęta rusyfikacja tego kraju, która, mimo przesładowań, nie zamieniła rusinów, wielkorosów, ani też nie zdołała pomimo różnych ograniczeń, wyprzeć z kraju żywiołu polskiego.

Miano Rusi — we współczesnym geograficzno-historycznym pojęciu tego terminu — posiadają trzy gubernie: kijowska, podolska i wołyńska. Kraj ten żyzny, piękny i bogaty, zajmuje obszar, wynoszący 144786 wiorst kwadratowych, jest zatem o trzecią część większy od Królestwa Kongresowego, mającego tylko 111564 wiorst kwadratowych, czyli, inaczej mówiąc, Królestwo posiada zaledwie 77 procent obszaru Rusi.

Wołyń, Podole i Ukraina, razem wzięte, są prawie dwa razy rozleglejsze od dzisiejszej Galicji, która ma zaledwie 77496 km. kw., a przeszło cztery razy większe — od Wielkiego Księstwa Poznańskiego, 28968 km. kw.

Północną część tych krajów ruskich stanowi właściwie Polesie, a więc wielkie leśne niziny, łąki błotniste, moczary i nieużytki, oraz łąki piaski. Zajmują one połowę mniej więcej Wołynia i drobny skrawek gubernji kijowskiej. Na południe zaś od linii Kowel—Kijów rozciągają się ziemie czarne, ciężkie i tłuste, szaroczerwone, rzadko porożrzucane dąbrowy, łąki stepy, kurhanami i mogiłami znaczone — ostatnio krajina wielkich łąk pszenicznych i olbrzymich plantacji buraczanych.

Według ostatnich danych urzędowych, w roku 1909 na Rusi było 11191496 mieszkańców, a mianowicie: w gubernji kijowskiej 4429000, w podolskiej 3594000 i wołyńskiej 3867000.

Warto zaznaczyć, że w roku 1805, a więc w dziesięć lat po zagarnięciu tych prowincji przez Rosję, ludność ich wynosiła 1707226 głów, a mianowicie na Podolu — 577133, na Ukrainie — 576891 i na Wołyniu — 553202 mieszkańców.

Gęstość zaludnienia jest przeciętnie mniejsza niż w Galicji i Królestwie Polskim. Gdy w Galicji wypada przeciętnie 95 mieszkańców na wiorstę kwadratową, w Królestwie 110 na wiorstę kwadratową, to na dzisiejszej Ukrainie wypadało tylko 88 mieszkańców na wiorstę kwadratową.

Jeśli wziąć pod uwagę tylko ludność większą, to przeciętna gęstość zaludnienia była najwyższa w gubernji podolskiej (93.4 mieszkańców na 1 wiorstę kw.), dalej szła gubernja kijowska (86.9), w końcu Wołyń — zaledwie 56.7 mieszkańców na 1 wiorstę kw.

Obliczanie rzeczywistego składu narodowościowego na Rusi i Ukrainie za cz-

arów caratu było rzeczą niesłychanie trudną. Statystyka urzędowa fałszywa, opracowywana w widokach polityki państwowej, starała się jaknajbardziej zmniejszyć w tym kraju liczbę polaków. Odpowiednie dane grupują ludność Podola, Wołynia i Ukrainy przed wojną w sposób następujący: narodowość ruska — przeszło 9 milionów, żydów 1½ miliona, polaków niespełna pół miliona i innych narodowości — około 200,000.

Jak dalece fałszywą była powyższa statystyka, dowodem jest fakt, że rubryczka djeczejalna z roku 1912 wykazywała katolików przeszło 850,000. Ponieważ zaś wiadomo, że z ogólnej liczby katolików tylko bardzo nikły procent mógł być zaliczony do narodowości niepolskiej, z drugiej zaś strony do polaków, zamieszkałych na Ukrainie, należała pewna ilość nie katolików, a więc ewangelików i prawosławnych, można ze słuszną pewnością, że ilość katolików na Ukrainie jest równoznaczna z ilością polaków. Byłoby więc tych ostatnich na Ukrainie około 7% ogólnu mieszkańców tego kraju.

Warto zaznaczyć przytem, że podczas spisu jedynolitego z 1897 roku, kiedy w statystyce odróżniono małorosinów od wielkorosjan, pierwszych naliczono w kraju 76.9% i tylko 4.8% ostatnich. Stosunek ten do ostatnich czasów nie uległ zapewne dość znacznym zmianom.

Wiadomo, że w wielu miastach na Ukrainie polacy stanowili poważny procent sił inteligentnych, zajętych bądź w handlu i przemyśle, bądź w tak zwanych zawodach wyzwolonych (lekarze, adwokaci i t. p.).

W dzisiejszych warunkach trudno wykazać przy pomocy cyfr i faktów ich znaczenie w życiu społecznym kraju. Tak samo trudno dziś o dokładne obieranie udziału osobistego i materialnego żywiołu polskiego w przemyśle rolnym. To pewna, że wojna i rozruchy bolszewickie, musiały ujemnie oddziaływać na stan liczebny i majątkowy polaków.

Z górą trzy czwarte produkcji przemysłowej na Ukrainie przypadało na cukrownictwo. Był to istotnie wielki przemysł fabryczny, który wprowadzony został w tym kraju przed kilkadziesiąt laty przez polaków, z wielkim nakładem energii i pieniędzy.

W roku 1910 było fabryk cukru na Wołyniu 16, na Podolu 51, na Ukrainie 75. Te 141 cukrowni przerobiły przeszło 400 milionów pudów buraków, wyprodukowały około 60 milionów pudów cukru. Są to cyfry bardzo poważne.

Między cukrowniami o znacznym kapitale zakładowym lub akcyjnym, było 36 fabryk, należących zupełnie lub przeważnie do polaków. Kapitał akcyjny, względnie zakładowy tych cukrowni przedstawiał sumę około 23 milionów rubli. Są to obliczenia najskromniejsze. Pewnem jest, że w cukrownictwie na Ukrainie zaangażowane były daleko większe sumy kapitałów polskich.

Ale niewątpliwie najważniejszym majątkiem, jakim polacy na Ukrainie władali, najsilniejszą placówką i ostoją ekonomiczną, była ziemia. Konfiskaty i przymusowe wyprzedaże, stosowane w rozmiarach tak szerokiach po ostatnim wstąpieniu powstaniu, oraz ciężące do niedawna jeszcze na Litwie i Rusi prawa wyjątkowe, w których pewien wyłom zrobił dopiero ukaz z roku 1905, zezwalający polakom przynajmniej na nabywanie ziemi, pozostającej dotychczas w rękach polskich — przyczyniać się musiały oczywiście w znacznej mierze do uszczuplenia polskiego stanu posiadania.

W dzisiejszej chwili obszary posiadłości polskich na Ukrainie, wobec znanych wypadków, określić jest trudno, osta-

tnie jednak dane statystyczne wskazywały, że na Wołyniu do polaków należało 53 proc. większej i średniej własności ziemskiej, zaś na Ukrainie — 41.1 proc. Ogólny obszar ziemi polskiej na Rusi i Ukrainie obliczony został w roku 1911 na 2,306,059 dziesięcin. Jest to liczba niższa od rzeczywistej o kilkadziesiąt tysięcy dziesięcin.

Na Wołyniu polska własność ziemska obejmowała ostatnio przed wojną 1,080,927 dziesięcin. Ziemia ta należała do 3,247 właścicieli.

Na Podolu należało do polaków — 636,782 dziesięcin. Właściciele ziemskich było 1,499.

Na Ukrainie należało do polaków — 638,782 dziesięcin. Właściciele polaków było 1,804.

Ogólna wartość ziemi, należącej do polaków, obliczyć można na sumę 600 do 650 milionów rubli. Dziś wartość ta jest znacznie większą.

Spółcześnie polskie na Ukrainie było naogół społeczeństwem zamożnym. Ludność polska, osiadła na roli, lub posiadająca własność nieruchomości po miastach i miasteczkach, była, przeciętnie biorąc, bogatsza od takiejże ludności niepolskiej.

Pamiętać należy, że obszar ziemi należącej na Ukrainie do polaków wynosił 2,306,059 dziesięcin, reszta zaś 2,703,293 dziesięcin pozostawała w rękach niepolskich.

To samo widzimy w innej dziedzinie własności nieruchomości. Wartość nieruchomości, należących do polaków, według obliczeń urzędowych wynosiła 29,326,277 rb., należących zaś do innych — 31,913,872 rb., czyli że wartość polskich nieruchomości stanowiła 46.5 proc.

Polacy więc na Ukrainie byli i są zapewne względnie bogaci. W stosunku do swej liczebności posiadali znacznie więcej od innych. Polski majątek nierurowy, obliczony przez statystykę urzędową tylko na 556,423,617 rb. stanowił, bądź co bądź, bezmała połowę (46.6 proc) ogólnej wartości dóbr nieruchomości, należących do wyborców ziemskich na Wołyniu, Podolu i Ukrainie.

Wśród klasy posiadających, majątkowo odpowiedzialnych, podatkowo silnych, polacy stanowili, a i stanowią zapewne dziś procent poważny, z którym każdy rząd liczyć się musi.

Świadomość względnej naszej siły ekonomicznej nie powinna nigdy schodzić z oczu i pamięci, dla coraz bardziej świadomego i wytrwałego szanowania tej, tak dla nas ważnej ostoji narodowej, jaką jest ziemia i wogóle własność nieruchoma.

Sprawa wojska polskiego.

Biuro Wolffa komunikuje. Ze źródła miarodajnego otrzymujemy wiadomość, iż wbrew inaczey brzmiałym wiadomościom, podawanym ostatnio przez prasę, w sprawie armji polskiej istotnem jest co następuje: Ćwiczenie żołnierzy ze względu na nieznaczny personel instruktorski ma narazie jedynie tylko charakter pokojowy. O zażytkowaniu ich nie może być mowy. Sprawa rekrutacji nie została jeszcze ostatecznie rozstrzygnięta.

Kontrowolucyjna akcja w Azji wschodniej.

Odezwa Czerwina. — Konflikt z koalicyją.

Rosyjski komisariat ludowy dla spraw zagranicznych w Moskwie przesłał następujący komunikat przedstawicielom rządów zagranicznych:

„Już od dłuższego czasu poinformowany jest rząd sowiecki o intrygach i wojskowych przygotowaniach spiskowców anti-rewolucyjnych, zgromadzonych w Pekinie, którzy przybrali miano samowładze „Autonomicznego rządu sybirskiego”. Już dawniej podaliśmy do ogólnej wiadomości, że mała grupa (nieuznawana przez robotników) dowódców uciskających lud i wyzyskiwaczy gromadzi się w Azji wschodniej i innych stronach, pokładając swe nadzieje na obcych bagnietach i znalazłszy współczujące echo wśród imperialistów rozmaitych krajów.

„Znaleziona podczas rewizji we Władywostoku u agenta pekińskiego spiskowców Kolobowa dokumenty, dają zupełny obraz przyjaznych stosunków między pekińskimi konsulami koalicji i delegatami pekińskimi. Przygotowują oni przewrót przy pomocy wschodnio-azjatyckich anti-rewolucyjnych sił, które okazały gotowość dla wskrzeszenia swego panowania nad narodem na nowo uorganizmionym, używając obecnej inwazji.

„Komisarjat ludowy dla spraw zagranicznych podaje do wiadomości wszystkich zagranicznych przedstawicieli w Moskwie, że w nocie, skierowanej do przedstawicieli Anglii, Francji i Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej dnia 25 kwietnia, wezwał rządy tych mocarstw aby:

- 1) odwołały wmiieszanych w te sprawy konsułów;
- 2) przedsięwzięły natychmiast publiczne dochodzenia ich czynności;
- 3) głośno i wyraźnie podały do wiadomości rządu sowieckiego swoje stanowisko do band anti-rewolucyjnych spiskowców do owego, tak zw. autonomicznego sybirskiego rządu i innych analogicznych ugrupowań.

Komisariat ludowy dla spraw zagranicznych. Czerwina.

Rządy teroru w Petersburgu.

Jeden z Rosjan, który niedawno temu przybył z Petersburga wprost przez Dźwińsk i Niemcy do Szwajcarii, w rozmowie z współpracownikiem „N. Zuer. Zig.” podaje następujący obraz obecnych stosunków w Petersburgu:

Czerwona gwardja, schronisko wszelkich zbrodniczych żywiołów stolicy, jest panem dzisiejszej Rosji, a jej władza rozciąga się także na kierowników rządowych w Smolnie i Instytucie, którzy z jej wszechpotężnym stanowiskiem coraz więcej muszą się liczyć.

Najstraszniejszym uczuciem, z powodu którego cierpi dziś każdy mieszkaniec stolicy, jest uczucie zupełnej niepewności, świadomość niebezpieczeństwa, bezustannie grożącego każdemu ze strony plądrujących i zabijających pachołków rewolucji. Lynch stanowi dalsze niebezpieczeństwo.

Rząd bolszewicki popada tem bardziej w terrorystyczne metody rządzenia, im więcej odzawa wzrost niechęci ludu przeciw sobie i widzi coraz bliższy koniec swych rządów.

Głód i bezrobocie systematycznie pracują nad zbliżeniem tego kresu. Już w połowie marca były w Petersburgu gwałtowne rewolucyjne pogorszenia się jeszcze bardziej.

Ludność, dręta rządami bolszewickimi, z zainteresowaniem śledzi za wieściami o ruchach wojsk Kornilowa. Kornilow dziś ukaże się w zupełnie innym świetle także tym, którzy zwalczały go w czasie jego konfliktu z Kereńskim.

KOMUNIKATY URZĘDOWE.

Komunikat niemiecki.

Berlin. (Urzędowo). Wielka kwatera główna donosi dnia 16 maja:

Po zakończeniu wczorajszych walk piechoty na północy od Kemmel, w czasie których wyrzuciliśmy francuzów z miejsc, gdzie wtargnęli, walka piechoty w okolicy tej osłabła. Również na innych frontach bojowych osłabło działanie artylerji. Ogień nawałnicowy nawiedzał nasze stanowiska piechoty i artylerji po obu stronach kanału La Bassée, oraz między Somme a Avre. Na zachodnim brzegu Avre duże siły nieprzyjaciela ruszyły wczoraj naprzód z lasu Senocat. Odparto je z wielkimi stratami. Na reszcie frontu mniejsze walki przedokopowe.

Ruchliwość lotników na frontach bojowych spowodowała wiele walk w powietrzu. Zestrzeliliśmy 33 latawce nieprzyjacielskie, 14 z nich straciła eskadra gończya prowadzona dawniej przez rotmistrza brabiego Richthofena. Porucznik Windisch odniósł w powietrzu 20-te zwycięstwo.

Z innych widowni wojny nic nowego.

Pierwszy general-kwatermistrz Ludendorff.

(wieczorowy).

Berlin. (Urzędowo). Wielka kwatera Główna donosi dnia 16 maja wieczorem:

Z terenów walk — nic nowego.

Komunikat austriacki.

Wiedeń. Urzędowo donoszą 16 maja:

Pomiędzy rzekami Brentą i Pławą zostały odparte liczne natarcia wywiadowe włochów.

Na Monte Aesolone i Monte Pertica doszło do walk zbliżka.

Szef sztabu generalnego.

Powrót kanclerza.

Berlin, 16 maja. (T. wł.) Kanclerz Rzeszy hr. Hertling przybył wczoraj do Berlina z wielkiej kwatery głównej.

Prasa koalicji o zjeździe monarchów.

Bern, 15 maja. (T. wł.) Zjazd panujących w niemieckiej kwaterze głównej jest przez prasę francuską szczegółowo omawiany. Nadają mu wielkie znaczenie historyczne. Cała prasa francuska akcentuje przy tej okazji, że entente'a musi koniecznie rozpocząć taką politykę, której celem będzie rozbicie bloku środkowo-europejskiego.

Większość dzienników uważa za racjonalną taką politykę, która wejdzie w porozumienie z Czechami i Słowianami w Austrii, aby ich nakłonić do wystąpienia przeciwko Niemcom w Austrii.

Berlin, 16 maja. (T. wł.) Dzienniki rzymskie omawiają obszernie zjazd obydwóch monarchów w wielkiej kwaterze. „Tribuna“ twierdzi, że bezwzględnie przedmiotem obrad obydwóch cesarzy była głównie ofensywa przeciwko Włochom i pisze: Chwila obecna jest rzeczywiście uroczystą i decydującą. Znajdą się w przededniu podjęcia ofensywy na froncie zachodnim.

Książę Leopold w Dźwińsku.

Kowno, 16 maja. (T. wł.) Głównodowodzący na wschodzie Jego Królewska Wysokość książę Leopold Bawarski był 14 i 15 maja w Dźwińsku.

Niemiecki atak powietrzny.

Berlin, 16 maja. (T. wł.) Biuro Wolffa komunikuje: Eskadry niemieckie w nocy z 15 na 16 maja rozwinęły ożywioną działalność przy pomocy bomb. Pod Dunierką, Calais i Popperinghe zaatakowano wielkimi bombami urządzenia amunicyjne i kolejowe. We wszystkich tych miejscach zaobserwowano bezsprzeczną skuteczność nocisków. Eskadry zaatakowały również

z dobrym skutkiem dworzec zachodni i schroniska w Amiens. Następnym tego były wszędzie wybuchy i pożary.

Walki na Zachodzie.

Berlin, 16 maja. (T. wł.) Biuro Wolffa komunikuje: Po gwałtownym ogniu, rozpoczętym 15 maja o godzinie 4 rano od Vormerzellen do obszaru Kemmela, nastąpił na północy od Kemmela silny francuski atak czołowy, który odparto w gwałtownych walkach zbliżka z wielkimi stratami po stronie nieprzyjaciela. Przed południem działalność artyleryjska zmalała do silnych salw ogniowych na obszarze Kemmela. Na południe od jeziora Zillebe i na północ od Raillen odprawiono krwawo szereg patroli nieprzyjacielskich. Przed południem działalność artyleryjska nieprzyjaciela była szczególnie ożywioną pomiędzy Richecourt L'Artois i Lens.

Berlin, 16 maja. (T. wł.) Biuro Wolffa komunikuje: Również d. 15 maja przed południem francuzi podjęli ponownie atak w okolicy strumienia Vaver. Piechota ich poniosła podczas ataku w ogniu niemieckim olbrzymie straty i leciała na zupełnie zrujnowanym i błotnistym obszarze wyrw na stokach wzgórza 44. Wojska niemieckie odparły atak i zachowując niezachwianą postawę. Osiągnięta wczoraj linja znajduje się w posiadaniu niemieckim. Przedsięwzięcie to, nie przyniosło przeciwnikowi żadnych korzyści, naraziło go i tym razem jedynie na nowe wielkie ofiary w życiu ludzkim.

Nowe państwo.

Konstantynopol, 16 maja. (T. wł.) Pełnomocnicy-delegaci rządu związku mieszkańców północnego Kaukazu wystosowali do wszystkich rządów notę, w której oświadczają, że niezależne państwo północnego Kaukazu należy uważać za utworzone.

Zniesienie prawa spadkowego w Rosji.

Moskwa, 16 maja. (T. wł.) 3 maja postanowiła Rada komisarzy ludowych zniesienie prawa spadkowego. Po śmierci spadkobiercy staje się jego ruchomy i nieruchomy majątek własnością państwa.

Różnice francusko-angielskie.

Haga, 16 maja. (T. wł.) W Izbie gmin lord Newton zakomunikował, iż ze względu na umowę niemiecko-francuską co do wymiany jeńców wojennych rząd angielski również zbliżył się do tego zagadnienia.

„Daily News“ pisze z racji oświadczenia Newtona: Jeżeli angielskie ministerjum wojny, admiralceja i gabinet są przekonane o tem, że umowa tego rodzaju przedłuży wojnę, i jeżeli umowa niemiecko-francuska zaskoczyła lorda Newtona, to znaczy, iż Francja i Anglia nie uprawiają wspólnej polityki w tak do nosłej sprawie. O ile w jakiejś sprawie zachodzi tego rodzaju wypadek, to — zapytuje ów dziennik — w jakiej zachodzi on jeszcze ponadto?

Wilson przeciwko rewizji.

Waszyngton, 16 maja. (T. wł.) Biuro Reutersa donosi: Wilson wystosował do przywódcy stronnictwa demokratycznego w senacie list, w którym zwraca się przeciwko rozszerzeniu rewizji lotnictwa do ogólnej rewizji działalności wojennej, którą przewiduje rezolucja, złożona obecnie kongresowi. Wilson obecnie oświadcza, iż przyjęcie tej rezolucji uważać będzie za brak zaufania względem rządu i za próbę ze strony kongresu zagarnięcia kierownictwa wojny.

Zredukowanie racji chleba.

Berlin, 16 maja. (T. wł.) Wojenny urząd aprowizacyjny komunikuje urzędowo, iż od 15 czerwca racja maksymalna chleba zostanie zredukowana z 200 gramów do 160 dziennie. Wzamin za to mają być wydzielane w większej ilości środki żywnościowe i cukru.

Przyszłe granice Rosji.

Berlin, 16 maja. (T. wł.) Według doniesienia z Kijowa, do Charkowa przybyła delegacja pokojowa rządu rad w celu ustanowienia linii demarkacyjnej. Delegacja zaproponowała, by linja ta przeprowadzona została tam, gdzie obecnie przebiega front. Niemcy odrzucili tę propozycję, żądając, by linja demarkacyjna przechodziła przez południową część gubernji Woroneżskiej. Delegacja pojechała do Moskwy po dalsze instrukcje.

Stosunki na Ukrainie.

Berlin, 16 maja. (T. wł.) Biuro Wolffa donosi z Kijowa: „Kijewska Mysl“ donosi, że rosyjski rząd sowietów gotów jest do wszelkich ustępstw przy zawieraniu pokoju z Ukrainą. Głównym warunkiem jest zaopatrzenie Rosji w żywność, za którą Rosja dostarcza towarów lokciowych i smarów. Rząd ukraiński wydał zakaz wywozu metali i gumy. Prócz tego wydał ogólny zakaz wywozu towarów do Rumunii i Besarabji, gdyż została ona zaanektowana i niema jeszcze ustalonych stosunków politycznych i gospodarczych. Generał Rogoza mianowany został ukraińskim ministrem wojny. Dzienniki omawiają rzeczowo deklaracje rządu. Uznają one słuszność dewizy: praca, a nie polityka, i akcentują, że wogóle rząd powinien się liczyć z jedyną istotną siłą na Ukrainie, której nie wymieniają.

Wywóz z Rumunii.

Berlin, 16 maja. (T. wł.) Biuro Wolffa donosi z Bukaresztu: W końcu kwietnia wywóz środków żywnościowych, oraz paszy z okupowanego obszaru Rumunii przekroczył 2 miliony tonn. Wynik ten tembardziej godny jest zaznaczenia, że osiągnięty został, pomimo ogólnych trudności transportowych.

Aresztowanie Sazanowa.

Genewa, 16 maja. (T. wł.) Do „Echo de Paris“ donoszą, że Niemcy zaarrestowali na Krymie byłego rosyjskiego ministra spraw zagranicznych, Sazanowa.

Działalność włochów w Adrii.

Wiedeń, 16 maja. (T. wł.) Wojenna kwatera prasowa donosi: 14 maja nad ranem usiłował nieprzyjaciół dostać się do portu Pola zapomocą cichego torpedowca motorowego. Przedsięwzięcie to nie udało się dzięki baczności naszych straż przednich i istniejących środków bezpieczeństwa. Torpedowiec włoski został zatopiony. Jego załogę, składającą się z kapitana i 3 marynarzy wzięto do niewoli. Przedsięwzięcie nieprzyjacielskie było zdaje się popierane przez część flotyli.

Rankiem natknęli się nasi lotnicy w północnej Adrii na silną nieprzyjacielską flotylę napowietrzną. W walce, trwającej godzinę, zestrzelono jeden nieprzyjacielski i jeden własny samolot.

Nie bzdzi rozwiązania austro-polskiego.

Berlin, 16 maja. (T. wł.) Z dobrze poinformowanego źródła Biuro Wolffa donosi: O treści narad podczas spotkania obu cesarzy w Wielkiej kwaterze głównej prasa austriacka ogłosiła szereg informacji, nie odpowiadających prawdzie. Głównie fałszywą jest wiadomość, jakoby podczas narad zgodzono się na rozwiązanie kwestji w sensie austro-polskim. Rozwiązanie austro-polskie może być uważane już za wykluczone. Rozwiązanie to bowiem w samych Austro-Węgrach nie znajduje odzwierciedlenia w sferach miarodajnych. Chwilowo dąży się jedynie do tego, aby zacieśnić stosunki gospodarcze pomiędzy Królestwem Polskiem a państwami — niemieckim i austro-węgierskim.

Zaprzeczenie.

Berlin, 16 maja. (T. wł.) „Nordd. Allg. Zeit.“ donosi: W jednym z dzienników holenderskich, w związku z sprawozdaniem z narad w izbie francuskiej w sprawie Clemenceau—Czernin, twierdzi, że na wiosnę 1917 r. ze strony niemieckiej została wyrażona gotowość zrezygnowania ze znacznej części Lotaryngji, a ileby, dzięki temu, została zakończona wojna. „Nordd. Allg. Zeit.“ wobec tego nowego twierdzenia ustala stanowczo, że nigdy nie była uczyniona potrzebna propozycja niemiecka.

Nowa ofensywa włoska?

Zurych, 16 maja. (T. wł.) Według nowych doniesień z nad granicy włoskiej, nie mają Włosi zamiaru zrezygnować z

ofensywy. Różne szczegóły wskazują na to, że takowa niedługo się rozpocznie. Włosi upatryli sobie dwa wyraźne odgraniczone odcinki w górach, gdzie też ich działalność w ostatnich czasach coraz mocniej się uwidacznia. Zdaje się, że atak nastąpi na płaskowzgórzu Asiago z jednej strony i dalej na zachód na terenie Pásubio z drugiej strony.

Przeciwko bolszewikom.

Paryż, 16 maja. (T. wł.) Centralny komitet rosyjskiej partji socjalno-rewo-lucyjnej zwrócił się do rady handlowej francuskiej partji socjalistycznej, oraz do parlamentarnej grupy socjalistycznej a memorjałem, w którym protestuje przeciwko duchowi zagranicznej polityki chwilowych władców Rosji i żąda, by grupa bolszewików została wykluczona z międzynarodówki.

Przy wyławianiu min.

Sztokholm, 16 maja. (T. wł.) Jak donoszą szwedzkie dzienniki, wyławianie min przez angiłków koło szwedzkiego wybrzeża zachodniego spowodowało wczoraj nową ofiarę. Około Mastred wysadzono w powietrze łódź rybacką, przyczem 4 ludzi z załogi poniosło śmierć. Większe gazety szwedzkie wyrażają z tego powodu oburzenie przeciwko Anglii.

Zarekwirowanie kolei.

Kopenhaga, 16 maja. (T. wł.) Jak donosi „Berlingske Tidende“ z Helsingforsu, zarekwirowały władze rosyjskie kolej fińską z Valkarossi do Petersburga. Fińscy personel kolejowy uciekł w głąb Finlandji. Twierdze w zatoce fińskiej na wschód od Wyborga zostają oczyszczane z czerwoniogwardystów.

Starcie angiłków z fińlandczykami.

Christjanja, 16 maja. (T. wł.) Oczekiwane spotkanie angiłków z fińlandczykami niedaleko wybrzeża oceanu Lodowatego miało już miejsce. Starcie nastąpiło między Toellengą i Petschengą. O jego wyniku nic dotychczas nie wiadomo.

Wyrok w sprawie Bonnet Rouge.

Paryż, 16 maja. (T. wł.) W procesie Bonnet Rouge zapadł wyrok, skazujący Duval'a na śmierć. Inni oskarżeni otrzymali kary do 10 lat domu karnego, względnie więzienia.

Zmiany w gabinecie włoskim.

Rzym, 16 maja. (T. wł.) Agencja Stefani donosi, że wczoraj przyjęta została dymisja ministra amunicyj Dallolia i ministra komunikacji Bianchi. Senator Vialla został mianowany następcą Bianchi'ego. Minister wojny Zupelli przejął chwilowo ministerjum amunicyj.

Nawiązanie stosunków handlowych.

Królewiec, 16 maja. (T. wł.) Wobec przybycia pierwszego fińskiego parowca „Astrea“ do portu Libawy należy uważać za rozpoczęty ruch handlowy z Libawą.

Rozruchy uliczne w Amsterdamie.

Haga, 16 maja. (T. wł.) W Amsterdamie znów miały miejsce rozruchy uliczne, wynikiem pomiędzy chcącymi pracować robotnikami z arsenału państwowego i tłumem, popierającym strajkujących. Raniono wiele ludzi. Odbyły się liczne aresztowania.

Władajmy ofiary na szkoły Polskiej Macierzy Szkolnej na Podlasiu i Chełmszczyźnie.

ŁÓDŹ.

Kronika łódzka.

Wiadomości kościelne.

Nabożeństwa w kościołach katolickich m. Łodzi od dnia 18-go do 25-go b. m. odbywać się będą w zwykłym porządku.

Dnia 19-go b. m. przypada uroczystość Zesłania Ducha św., w dniu tym, jak również i w drugie święto, nabożeństwa odprawiane będą tak, jak w każdą niedzielę.

Dnia 19-go b. m. t. j. w pierwsze święto Zesłania Ducha św., w kościele św. Stanisława Kostki o godz. 5 rano rozpocznie się 40-to godzinne nabożeństwo z wystawieniem Najświętszego Sakramentu, które zakończy się w trzecie święto aroczystymi nieszporem o godz. 6-iej wieczorem.

Posiedzenia Rady Miejskiej.

Następne posiedzenia Rady Miejskiej odbędą się 21 i 22 maja.

Z komisji skarbowej.

Prace komisji skarbowej nad rozpatrzeniem budżetu trwają w dalszym ciągu. Budżet na rok 1918/19 w pierwszym czytaniu został w komisji już zatwierdzony, obecnie w drugim czytaniu rozpatrzony został już budżet wydziału tanich kuchni, oraz toczą się obrady nad budżetem wydziału zdrowotności publicznej. Posiedzenia komisji odbywają się codziennie. Budżet oddany zostanie pod obrady Rady Miejskiej nie wcześniej, jak w miesiącu sierpniu.

Rejestracja pretensji od rządu rosyjskiego.

Od skarbu rosyjskiego przypada rozmaitym instytucjom, firmom i osobom prywatnym cały szereg należności. Zważywszy na stan, w jakim się obecnie państwo rosyjskie znajduje, jest rzeczą niemożliwą, ażeby każdy zainteresowany na własną rękę dochodził swych należności. W tym celu winna być zorganizowana akcja ogólnokrajowa, która zmierzałaby do łącznej obrony interesów wszystkich mieszkańców kraju.

Wobec tego, każdy, komu przypada należność od skarbu rosyjskiego, winien zameldować ją w jednym z biur wydziału rejestracji strat wojennych przy R. G. O.

Zameldowaniu ulegają między innymi: wkłady w państwowych kasach oszczędności (pretensje osób, posiadających książeczki oszczędnościowe w wydziale finansowym przy urzędzie starszych zgromadzenia kupców i komitecie giełdowym m. Łodzi, zostaną zarejestrowane przez ten ostatni); kaucje akcyzowe, celne, leśne, rejentalne, przedsiębiorstw koncesjonowanych i t. p.; depozyty administracyjne; depozyty sądowe; należności, zasądzone od skarbu rosyjskiego z wyroku sądowego; należności, o które wytoczony został proces skarbowi rosyjskiemu, jeszcze nie rozstrzygnięty; należności przypadające od skarbu rosyjskiego z tytułu kontraktów, umów o dostawy, roboty, najem lokali etc. etc.; należności przypadające od Banku włościańskiego za sprzedane grunta; zaległe pensje, przypadające urzędnikom państwa rosyjskiego, oraz wkłady emerytalne.

O dniu, w którym rozpocznie się rejestracja ta w Łodzi nastąpią odpowiednio ogłoszenia.

Wizytacja szkół zawodowych.

W przeciągu ostatnich dwóch dni był w Łodzi wizytator sekcji szkół zawodowych przy ministerstwie wyznań religijnych i oświecenia publicznego, inż. Tymowski. Odwiedził on tutaj szkoły zawodowe, między innymi był w szkole rze-

miosł chrześcijańskiego Towarzystwa dobroczynności i szkołę rzemiosł przy Tow. „Talmud-Tora“.

Schroniska dla dzieci, zagrożonych gruźlicą.

Wkrótce ma być otwarty w domu przy zbiegu ulic Sienkiewicza i Gubernatorskiej „Dom zdrowia“ dla chrześcijańskich dzieci słabowitych i zagrożonych gruźlicą. Obecnie lekarze rozpoczęli już kwalifikowanie dzieci do zakładu tego.

W blizkim również czasie zostanie otwarte także schronisko dla dzieci żydowskich. Lokal na ten cel został już wynajęty w domu przy ul. Aleksandrowskiej 111.

Frekwencja w szkołach.

Frekwencja w szkołach miejskich początkowych w kwietniu przedstawiała się następująco: do 67 szkół polskich uczęszczało 11016 dzieci (5614 chłopców i 5402 dziewcząt); do 40 niemieckich—5,123 (2,630 chłopców i 2,493 dziewcząt); do 33 żydowskich—7,197 (2,468 chłopców i 4,729 dziewcząt) do rosyjskich—144 (69 chłopców i 75 dziewcząt).

Polskie seminarjum nauczycielskie.

Egzaminy wstępne do polskiego seminarium nauczycielskiego odbędą się 27, 28 i 29 maja. Podania przyjmuje kancelarja w dni szkolne od godz. 10 do 1-iej do 25 b. m. włącznie. Do podania od rodziców, lub opiekunów należy załączyć metrykę, życiorys, świadectwo szkolne i świadectwo szczepienia ospy.

Warunki przyjęcia na kurs I-y—świadectwo lub egzamin z 4 klas szkoły średniej, na kurs II — z 5-ciu klas szkoły średniej.

Miejska 4-roklasowa szkoła polska.

Przedwakacyjne egzaminy wstępne do klasy 1, 2 i 3-iej miejskiej 4-roklasowej szkoły polskiej rozpoczną się dnia 8-go czerwca. Podania o dopuszczenie do egzaminu przyjmuje kancelarja szkoły (Nowo-Targowa 16).

Zebrań urzędników-polaków, ewakuowanych instytucji państwowych.

Wczoraj przy ul. Radwańskiej № 1 o godzinie 4 po poł. odbyło się zebranie urzędników i oficjalistów polaków, ewakuowanych instytucji państwowych.

Zebrań, w obecności 63 osób, zagał p. Aleksander Wróblewski. Na przewodniczącego zaproszono p. Józefa Buchowskiego, który powołał na asesorów pp. Walerjana Czaplickiego i Jana Hyżyckiego, na sekretarza zaś p. Jana Kustosika.

Po odczytaniu i przyjęciu do wiadomości ustawy Związku urzędników i oficjalistów polaków, ewakuowanych instytucji państwowych, zebrań, na wniosek jednego z organizatorów, p. A. Wróblewskiego, po dłuższej dyskusji uchwalili otworzyć w Łodzi filję Związku, o ile ustawa warszawskiego Związku na to pozwala, w przeciwnym razie utworzyć w Łodzi sekretariat, przyczem wybrany zarząd został upoważniony przez zebranie ogólne o nawiązanie kontaktu z centralą warszawską i o omówienie wzajemnego stosunku.

Wybrano do zarządu, za pomocą kartek pp. Józefa Buchowskiego, Aleksandra Wróblewskiego, Jana Kustosika, Walerjana Czaplickiego, Władysława Doleckiego, Jana Hyżyckiego, Salomeję Kaczmarską i Stanisława...

Po wyborach przystąpiono do zapisywania się na członków, poczem dalszy ciąg zebrania odłożono do dziś, do godz. 4 po poł. w tym samym lokalu.

„Uzdrowisko“.

Zapisy młodzieży szkolnej z ludowych i średnich zakładów naukowych w wieku od lat 15-tu do „Uzdrowiska“ przy Tow. pielęgnowania chorych „Bykur Cholim“, przyjmuje kancelarja, Cegielniana 57, dn. 22, 23 i 24 b. m., od godz. 5 do 7 po poł.

Do zapisów młodzież powinna się zgłosić osobiście i przedstawić: 1) metrykę, 2) świadectwo lekarza szkolnego i 3) paszport.

Teatr Polski.

P. Irena Solska-Grosserowa wystąpi już tylko 3 razy w Teatrze Polskim, a mianowicie: w sobotę, dnia 18 b. m., o godz. 7 i pół w sztuce „Djablica“, która cieszy się dużym powodzeniem, w niedzielę, dn. 19 b. m. o godz. 7 i pół wiecz. w sztuce Dymowa p. t. „Niu“ i w ponie-

dzialek. dn. 20-go b. m., o godz. 7 i pół wiecz. w „Djablicy“. Będą to już ostatnie występy p. Ireny Solskiej w naszym teatrze, poczem znakomita artystka udaje się na gościnne występy do Lwowa.

W niedzielę o godz. 3 i pół po poł. dany będzie dramat w 8 obrazach podług powieści Wiktora Hugo „Nedziela“, a w poniedziałek, dnia 20 b. m., o godz. 3 po poł. wznowiony zostanie arcyzabawny wodewil ze śpiewami i tańcami St. Turskiego p. t. „Krakowskie zuchy“.

Z okolicy.

Z Rokicia.

Dnia 12 maja r. b. w lokalu Koła Rokickiego P. M. Sz. odbyło się uroczyste zamknięcie kursów uzupełniających dla dorosłych. Po odczytaniu przewodzenia z działalności kursów, prezes Koła, ks. St. Wojnarowski, przemówił do słuchaczy o znaczeniu oświaty, poczem rozdano świadectwa. Następnie kierownik kursów, p. Bronisław Szwałm w gorącym przemówieniu nawoływał słuchaczy do dalszej pracy nad sobą, a jako drogi do tego wskazał: czytanie pożytecznych książek i słuchanie wykładów na Uniwersytecie Ludowym. W imieniu słuchaczy zarządowi Koła i personelowi nauczycielskiemu podziękował p. Bolesław Grzelak. Odśpiewaniem hymnu „Poże, coś Polskę“ zakończono tę uroczystość. Świadectwa z ukończenia kursów otrzymali: S. Borszyńska, T. Kubiakówna, B. Grzelak, R. Troczyńska, S. Łaznickiewiczówna, M. Malczykówna, I. Walaszykówna, M. Borszyńska, J. Michańska, L. Czapińska, S. Sobczakówna, M. Zielińska, E. Kurpesina, W. Matuszewska.

Stryków.

Dnia 14 b. m. o godz. 9 i pół rano odbyło się w Strykowie posiedzenie zarządu osady pod przewodnictwem naczelnika powiatu p. Jałobiego. Omawiano budżet na rok 1918/19. Sprawę budżetu miejskich szkół publicznych referował sekretarz okręgowej inspekcji szkolnej p. Petrykowski. Pensje nauczycieli z 90 marek podwyższono na 200 mk. miesięcznie, oraz ustanowiono dodatek na mieszkanie, opał i światło.

Gmina Zapolice.

Trudno uwierzyć, a jednak w gminie Zapolice pow. Łaskiego nie było dotychczas szkół publicznych. Sprawa tą zajął się energicznie inspektor szkolny okręgu łódzkiego i w rezultacie, zaszedł fakt stwierdzający, iż opieką stan szkolnictwa w Zapolicach nie był wynikiem złej woli, lub ignoracji gminniaków, lecz wynikiem nienormalnych warunków naszego życia państwowego. Podjęte przez inspekcję szkolną hasło utworzenia szkół przyjęte zostało bez namysłu przez całą ludność Zapolice i na zebraniu gminnem w dniu 10 b. m. uchwalono otwarcie dziesięciu szkół publicznych od nowego roku szkolnego.

W całej gminie znajduje się 734 dzieci w wieku szkolnym, wszystkie więc prawie będą miały obecnie możność korzystania z nauki. Podatek szkolny ustalono w wysokości 1 mk. 50 fen. z morgi rocznie. Gmina posiada 10291 morgów podatkowych. Pozostałą sumę kosztów utrzymania szkół pokryje zapomoga państwowa.

Łowicz.

Obrzynie pożary w okolicy.

W niedzielę, dnia 12 maja, o godz. 1 popołudniu wybuchł w czworakach dworu księcia Radziwiłła w Nieborowie pożar który w przeciągu paru godzin strawił 21 zagrod wiejskich. Łowicka straż ogniowa ochotnicza pracowała siedem godzin nad umiejscowieniem pożaru. W płomieniach zginęły 2 konie, wiele krów i trzody chlewnej. 30 osób zostało oparzonych. Straty wynoszą około 70,000 mk.

W poniedziałek wybuchł drugi wielki pożar we wsi Popów, oddalonej o 3 wiorsty od Łowicza. W przeciągu kilku minut stanęło 13 wiejskich dworów w pło-

mieniach. Straż łowicka pracowała dziesięć godzin przy zgaszeniu ognia. Wiele inwentarza spłonęło. Szkody wynoszą około 50,000 mk.

Z sądów.

Z „tief-life“.

W dniu 13 marca r. b. sędzia pokoju VII okręgu rozpatrywał sprawę dwóch prostytutek, Marjanny i Heleny Rotkiewiczówn, oskarżonych o to, że skorzystały z nieobecności swojej współlokatorki, Aleksandry Krawczykowskiej, która na pewien czas zniknęła w szpitalu dla wenerycznie chorych, i skradły jej rzeczy, wartości 332 marki, oraz 5 marek gotówka.

Sąd skazał każdą z podsądnych na 3 miesiące więzienia.

Na wyrok powyższy skazane podały skargę apelacyjną.

Na rozprawie w sądzie okręgowym oskarżone nie przyniły się do winy.

Obróca Heleny stwierdził, że fakt kradzieży nie został udowodniony; a gdyby nawet wykonano kradzież, to żaden szczegół nie oskarża jego klientki.

Obróca Marjanny oświadczył, że klientce jego polecił jej siostrę, współoskarżoną, aby sprzedała ich bieliznę, a ona przez pomyłkę sprzedała również części garderoby Krawczykowskiej.

Sąd, po naradzie, uchylił wyrok pierwszej instancji i skazał Helenę Rotkiewiczównę za kradzież na 2 miesiące więzienia. Marjannę uniewinniono.

Memy czasu

W dniu 14 lutego r. b. sąd w Konstanczynie rozpatrywał sprawę 43-letniego Franciszka Müllera, mieszkańca wsi Srebrnej, oskarżonego o kradzież desek, przeznaczonych na budowę kościoła w Konstanczynie.

Na posiedzeniu sądu wójt gminy Rzew potwierdził spisany przez niego w swoim czasie protokół, obciążający Müllera. Oskarżony do winy się nie przyniósł; twierdził on, że deski otrzymał jako zapłatę za zwłokę drzewa.

Po zbadaniu świadków sąd postanowił ogłosić wyrok za dni czternaście. Rzeczywiście 28 lutego ogłoszono takowy; mocą tego wyroku Müller został skazany za przywłaszczenie (paragraf 574 kod. karn.) na 500 marek kary z zamianą na dwa miesiące więzienia, tudzież na 50 marek kosztów sądowych. Decyzja ta wywołała dwie skargi apelacyjne. Z jednej strony prokuratorja zaprotestowała ze względu na to, że wyrok był ogłoszony dopiero po 2-eh tygodniach, co stoi w sprzeczności z § 127 ustawy postępowania karnego, a pozatem błędnie został zastosowany § 574 (przywłaszczenie), zamiast § 581 (kradzież).

Z drugiej strony skazany również podał skargę apelacyjną, prosząc o uchylenie pierwotnego wyroku i uniewinnienie. Wydział apelacyjny sądu okręgowego w Łodzi uznał, że sąd w Konstanczynie nie miał prawa odkladać ogłoszenia wyroku na przeciąg dwóch tygodni, gdyż to sprzeciwia się §§ 108 i 127 ust. post. karnego, unieważnił wyrok pierwszej instancji i zwrócił jej sprawę do ponownego rozpatrzenia.

Redaktor odpow. Aleksander Bieliński.

Druk i nakład: Wydawnictwo polskie A. Napieralski i C. Zawilowski.

Księgarnia Książka i Sztuka

została otwarta przy ul. Benedykta 3.

Główne przedstawicielstwo Towarzystwa Wydawniczego w Warszawie. Specjalność książki ozdobne, książki dla bibliofilów, grafika współczesna.

3259 3

Podziękowanie.

Czcigodnemu ks. prałatowi Tymienieckiemu za gorące przemówienie w kościele, ks. prefektowi Kuczyńskiemu za modły wniesione do Pana Zastępów, oraz Szanownemu Zarządowi Tow. akc. Scheiblera, koleżankom, kolegom, kochoyan uczniom, wszystkim przyjaciółom i znajomym za życzenia, otrzymane w dniu 25-letniego mego jubileuszu nauczycielskiego w szkole Szajblerowskiej, wyrażam niniejszem szczerze i serdecznie „Bóg zapłać“.

3448

Wanda Maciejowska.

POLSKIE Seminarjum Nauczycielskie

ul. Gubernatorska Nr. 3.

Egzaminy wstępne odbędą się 27, 28 i 29 maja. Podania przyjmuje kancelarja szkoły w dni szkolne od godz. 10 do 1-iej, do 25 b. m. włącznie.

Do podania od rodziców lub opiekunów należy załączyć metrykę, życiorys, świadectwo szkolne i świadectwo szczepienia ospy.

Warunki przyjęcia na kurs I świadectwo lub egzamin z 4 klas szkoły średniej, na kurs II z 5-ciu klas szkoły średniej.

2444—3-1

Poszukiwane 4-roklasowa Szkoła Polska

do obsługi gości w jednym z pierwszorzędných zakładów łódzkich

kobiety

z grzecznymi formami obejścia się. Osobiste zgłoszenia w sobotę 18-go maja, pomiędzy godz. 3—5 popołudniu ul. Nawrot 33. 3467-2

4-roklasowa Szkoła Polska

ul. Nowo-Targowa Nr. 16.

Wydział szkolnictwa przy Magistracie m. Łodzi zawiadamia, że przedwakacyjne egzaminy wstępne do klasy 1, 2 i 3-iej Polskiej 4-roklasowej Szkoły Miejskiej rozpoczną się dnia 3 czerwca o godzinie 9-iej rano. Podania o dopuszczenie do egzaminu przyjmuje kancelarja szkoły (Nowo-Targowa Nr. 16) codziennie od godziny 9-iej rano do 1-iej popołudniu, 3443—2

JUTRO — — — — — dnia 18-go b. m. — — — — —
Otwarcie MLECZARNI „SIELANKA” Łódź, Piotrkowska 164.

Mleczarnia zaopatrzona będzie w najświetsze produkty wlejskie z pierwszorzędnych źródeł
 CENY NADER PRZYSTĘPNE. KOMFORT, HYGIENA, DOBRA OBSŁUGA. UWAGA: Filii żadnej nie posiadamy. 3461

TEATR WIELKI | Zespół Artyst. Warszawskiego Teatru Rozmaitości
 Konstanyńska 16. | Wtorek 21, środa 22, czwartek 23, Piątek 24
 danym będzie

CAREWICZ

Głośna sztuka dworska Gabryeli Zapolskiej, ciesząca się niebywałym powodzeniem w Warszawie, Berlinie i Wiedniu.
 Sprzedaż biletów od wtorku 14 maja u W-go Endweisa, Piotrkowska Nr. 65. 3463

Dr. SOŁOWIEJCZYK
 wyjechał na całe lato do Ciechocinka
 ordynuje willa Jedynaczka 3433

Dr. Józef Michalski
 okulista
 — powrócił z Rosji. —
 Przyjmuje codz. od 11-12 i od 4-6
 W niedziele i święta od 10 do 12.
 Piotrkowska 121. 2867-30-1

Dr. J. Szerowicz
 - Nowy Rynek 2. -
 Choroby kobiece, wewnętrzne
 — nie i dzieci. —
 od 10 do 11 i pół i od 4 do 6.
 2527-3-10

Dr. J. Bette
 — powrócił z Rosji. —
 Przyjmuje od 8-11 rano i
 od 4-6 po poł.
 Piotrkowska 6, front, II p. 3421-10

Dr. J. Małowist
 — powrócił z Rosji. —
 Przyjmuje tymczasowo: ul.
 — Bługa 35, m. 3,
 od g. 9-11 r. i od 4-6 pp.
 3354-10-1

1,000 mk. nagrody.
 Skradziono dwa ogiery: jeden kasztanowaty, biały ogon; drugi gniany, 5-10 letni, we wsi Wrząca, gm. Lutomierski, pow. Łaski, Mag. dzierz Antoni 8440-1

30,000 marek
 potrzebne na hipotekę. Zgłoszenia w adm. „Godziny” sub. „S. B.” 3346-3

ZAKŁAD KAPIELOWY BUSK
 W POLSCE.
 Sezon 1918 od 20 maja do 20 września
Kapiele siarozne białe
 „elek ryzne słoneczne”
Wodolozna ca
 Wspaniały park kuracyjny. Wyborna (polska) kuchnia w zakładowej restauracji, ceny przystępne.
 Codzień od 20 czerwca do 20 września koniert włościański. Kapeli sm. onicznej pod bat. tują królewską p. p. **Namysłowski Karol i Stanisław.**
 Na zażądanie wysyła się prospekt bez latnia. 3158-31

Zdolni stolarze i przykrawacze,
 obeznani z maszynami robotami, mogą się zgłosić do Pabjanickiej fabryki mebli, Pabjanice, Ogrodowa 34. 3 60 3

Kołnierzy płóciennych tanio! dziś nabyć nie można. Najpraktyczniejszym kołnierzem zastępującym płócienny jest
KOŁNIERZ PAPIEROWY
 nie brudzi się prędko i jest trwałym.
 Wyłączna i hurtowa sprzedaż
Nowomiejska Nr. 10, w podwórzu
 pierwszy sklep garderoby damskiej na lewo. 3164

VII-KL. GIMNAZJUM POLSKIE
 z kl. wstępnej
St. Rajskiej 3350-3-1
 Sienkiewicza 37.
 EGZAMINY WSTĘPNE OD 28 MAJA.
 Podania przyjmuje kancelaria codziennie.

FLANCE WARZYWNE
 jak kapusta w 5-ciu gatunkach, brukiew, cebula, seler, pomidory, kalarepa, sałata, jak też flance kwiatowe w 20-tu różnych gatunkach po cenach nadzwyczaj tanich oddaje firma
E. Gundelach w Karolewie.
 Obstalunki przyjmuje kwaciarnia, Piotrkowska 113.

Szkoła Handlowa Żeńska C. Waszczyńskiej
 w Łodzi, Zielona 15.
 Egzaminy dla nowostępujących rozpoczną się w dn. 27 maja o 12 godz. w południe.
 Podania wraz z metryką i świadectwem szczenięcia ospy przyjmuje kancelaria szkoły codziennie, oprócz niedziel i świąt od 9-2.
 Od nowego roku szkolnego zostanie otwarta klasa VIII.
 3376-5-1 Kierownik **P. Forster.**

W VIII klas. gimnazjum żeńskim
Heleny Miklaszewskiej
 Łódź, Sienkiewicza 61
 egzaminy dla učenje nowostępujących odbywać się będą 16, 17 i 18 maja b. r. od godz. 3 i pół po południu. 3448-1

Skóra
 na zółwki dla sprzedawcy hurtowej i detalicznej nadeszła i jest do nabycia w składzie skór
B. Bergmann
 3225 Łódź, Piotrkowska 44.

7-klasowa Szkoła Handlowa Żeńska
J. L. Aba
 w Łodzi, Zielona Nr. 8.
 Egzaminy wstępne odbędą się 21, 22, 23 maja, oraz 3, 4, 5 czerwca.
 Podania przyjmują codziennie kancelaria szkoły. 3261-2

Poszukuję panny
 od 25 do 35 lat z gotówką 700 marek do prowadzenia samodzielnie mleczarni na dobrych warunkach.
 Oferty z wyszczególnieniem swej poprzedniej działalności składać w Administracji „Godziny Polski” sub. „Mleczarnia” 3395-3

W Rudzie Pabjanickiej,
 na Czarnej drodze, została otwarta mleczarnia
ROMANÓW,
 druga willa od stacji. Tamże pokoje umeblowane z całodziennym utrzymaniem.
A. Piotrowicz.
 3174 10-1

Metodyczny Kurs języka niemieckiego
L. LORENTZA, w 6 częściach.
 (cz. 6-ta Historia literatury z wypisami) i gramatyka z ćwiczeniami i dyktandami wydane będą w przyszłym roku szkolnym bez zmiany.
Do nabycia we wszystkich księgarniach łódzkich.
 Zarządy szkół otrzymują na zażądanie egzemp. gratis.
 Do cz. I i II—obrazy w dużym formacie do poglądowego nauczania, ułatwiające znakomicie pracę nauczyciela i uczniów na lekcji. 3462-3

Piotrkowskie Stow. Rolniczo-Handlowe,
 oddział w Łodzi, Widzewska 50
 ma do sprzedania używaną młocarnię parową z elewatozem, fabryki Hofherr i Schrantz, Budapeszt. 3274-3

Potrzbny człowiek do postu- gi, Piotrkowska 48, 3 29-1
Powozik lub bryczkę krytą na jednego konia kupię. Ofertv składać u stróża przy ul. S-werowej 10. 3438-2
Pianino w dobrym stanie i sprze- dania. Widzowska nr. 59, drugie podwórce, ofcyna lewa parter. Obejrzeć možna od 4 dn. 3459-3
Pies pudełek tresowany, czyszej małej rasy, 3 lata stary, do sprzedania. O rodowa nr. 35, od 9 do 4 po poł 3435-2
Pokój przyzwoicie umeblowany przy rodzinnym chrześcijań- skiej do wynajęcia. Cmentarna 3, m. 18. 3356-3
Rower w dobrym stanie do sprze- dania i maszyna do szycia. Rzgowska 2, m. 16. 3 11-2
Sluchaczka wodziła filozofi- cznego poszukuje i kondycji na wyjazd z końcem lipca. Zgłoszenia: Kraków, Uniwersytet Jagielloński, dla Kronmi- nowny. 1870-3
Studantka wydz. prawn. Warsz poszukuje kondycji na wyjazd. Wiadomość: Łódź, Piotrkowska 55, m. 8. 3419-2
Stróż uczciwy i porządny z do- bromi świadectwami potrze- bny do większego domu. Wiadomość u gospodarza domu Przeważ 30. 3337-2

Ogłoszenia drobne.

A.A.A.A. W majtaku ziemskim pragnie spędzić dwutygodniowy urlop intelligeny, pracowity i towarzyski buralista z doświadczalnym niemieckim, oferując wzajemnie kilogodzinną pracę dziennie, najchętniej w zakresie swego zawodu, Zawiadomienia proszę nadsyłać do administ. „Godziny” sub E. B. 18” do 21-go b. m. 3287-7-1

A. Rezikki. Na ubiory i palta damskie, męskie i dziecięce, oraz alpaga i resztki na spodnie, bluzki damskie i chustki wyprzedaję. Ceny stałe. Piotrkowska 34, drugie piętro, front, m. 5. 3422-25

Akuszerka Marja Kubicka przyjmuje. ul. Piotrkowska 199, m. 7. 3036-3-1

Absolwenci gimnazjum poszukuje kondycji. Doświadczonego pedagoga. Zgłoszenia sub. „Irys” do admn. „Godziny” 3409-3

Dom do sprzedania w Radogoszczu, przy ul. Żagrzeńskiej, obok cegielni p. Hiłta, murwany, jednopiętrowy. Wiadomość: ul. Nawrot 24, u p. W. Sawaliv 3347-8

Bolsławów, stacja Andrzejów. Mieszkania letnie są jeszcze do wynajęcia. 3442-3

Do sprzedania „Singer” maszyną Obser- rzyć można od 9 do 3 pp. Przejazd 49, III piętro, Baczowska. 3457-2

Dom z fabryczką, Nowo-Zarzew- ska 24, tano do sprzeda- nia. Potrzebna gotówka 20,000 m. Wiadomość na miejscu u właściciela w piątce, od 7-10 r. 3363-5

Fortepian do sprzedania firmy Maček ego, pół kon- certowy, krótki. Do obejrzenia: Sienkiewicza 58, od 2 do 4, siroż wskaze. 3 168-1

Kupuje różne kwity lombardo- we, brylanty, złoto, sre- bro, a także i żyby sztuczne, nawet i pełzające. Łódź, Piotrkow- ska 15, lewa oficyna, II piętro Michał Kon. Urzędowo dozwolo- ne. 8527 patent nr. A. 2915-10

Letnisko w Głownie. Jeszcze kilka pokoi bez ume- blowania, z całodziennym utrzy- maniem. Miejscowość sucha, las, woda, Sienkiewicza 83, m. 8, le- wa oficyna, od 6-8 w. 3380-3

Lekcji języków: niem.,eckiego, francuskiego i angielskiego (konwersacja, literatura, wy- pracowania), oraz grzy fortepiano- wej podzela Maria Lederowa, na- uczycielka dyplowowana. Dzielna ur. 20b, m. 14. 3402-8

Meble sprzedają po cenie kosztu. Orla 28, stolarska. 29 9 15-5

Meble nowe, kredens, stół krzesła, fotele, biurka sprzedają. Dzielna 11-25. 33 0-6-1

Meble najtaniej można kupić w stolarni. Orla 23. 2674-18

Nauczycielka polsk ego języka, wyższy patent, poszukuje lekcji w szkołach. Sienkiewicza 27, m. 7. 3460-3

Pierwszorzędne kłaki z dwo- ma wejściami od 2-ch do 6-ciu pokoi z kuch- niami i wszelkimi wygodami, oświetlenie elektryczne, od 300 mk. rocznie. Zarzewska 47-49, Katz. 2940-1-1

Pierwszorzędne Biuro Nau- czyielskie Feliksa Sekowskiej, Łódź, Prze- jazd 14, po cała na wakacje: u wenerców, korespondentów, na- uczycielki. Nauczycielka muzyki i śpiewu, cudzoziemki. Wycho- wawczyni, freblanki, gosposid- nie, krawcowe. 2978-12

Potrzbny kierownik chóru przy Stow. Rolniczo-Handlowym. Oferty pisemnie skła- dać do Stow. „Praca” Wolzów- ska 199. 3374-2

Potrzbny chłopiec. Cukierni- k. Zgierst 21. 3437-1

LOMBARD
 owe kwity kupuję także z moż- nością oskokuenia. Za biżu- terję, dywany, futra i garne- rową placę najwyższe ceny.
Piotrkowska 69,
 druga brama III piętro, m. 32. 3359-3